

a minimumra lecsökkent adós-morál vetette felszínre ezt a kérdést, amely nem kis mértékben oka a kereskedők tönkregjütésének, és ezért úgy érzem, hogy ha törvényhozásilag csak átmenetileg is megszigorítjuk a rosszhiszemű és könynyelmű adósságcsinálás szankcióját és annak alapján bíróságaink egy pár példát statuálnának, úgy egyrészt hamarosan emelni fogjuk tudni az adós-morált és egyben a bírói ítélet tekintélyébe és feltétlen végrehajthatóságába vetett hitet is vissza tudjuk állítani.

kisleéli Szalay Zoltán dr.

A végrehajtási eljárás és igényper reformjához.

Lapunk múlt számában e címen dr. Wagner György értekezik; míg „Végrehajtási reformgondolatok“ címmel dr. Zoltán Emil tollából jelent meg egy másik cikk a Magyar Jogi Szemlének ugyancsak márciusi füzetében.

Mindkét cikk annak a reménynek ad kifejezést, hogy a végrehajtási jog egységes és teljes rendezés előtt áll, ami megszüntetné a mai jognak a legkülönbözőbb törvényhelyek közt való elszóródását és összefüggő egészévé tenné azt; de ami még ennél is fontosabb, módot adna arra, hogy az elavult s tulságosan patriárchális jellegű szabályok helyébe a modern időkhöz simuló, egyszerű s egyben hatékonyabb intézkedések léphessenek; az említett cikkek ebben a feltevésben járultak hozzá — de legerenda — gondolatokkal a tervezett reformhoz.

Dr. Zoltán Emil járásbíró ur cikke főleg azokra az anomáliákra mutat rá, melyeket a mai végrehajtási eljárás bonyolultsága és tulságba vitt liberálistusa idéz elő. Az alaptalan felfolyamodásokat pénzbírság alkalmazásával óhajtáná kiirtani, amit azonban nem tartunk szerencsés gondolatnak, mert egyrészt a jogos ügyekben való jogorvoslattól is visszatartaná a feleket, ami a jogegység sérelmére is menne; másrészt, mert ha már végrehajtásra és árverésre kerül a sor, akkor az esetleges pénzbírság sem igen riasztja vissza azt, aki az ügyét huzni próbálja. Mi inkább azt szeretnők, ha a végrehajtási eljárás során hozott határozatok elleni felfolyamodás elbírálása mindenkor soronkívül történnék és csak a legfontosabb kérdések tekintetében hozott végzések elleni felfolyamodásnak lenne halasztó hatálya; ez az elv annál könnyebben keresztülvihető, mert a végrehajtási eljárás során felmerülő viták megvizsgálása és eldöntése amugy sem szokott nagyobb apparátust igényelni. Az igénybejelentési felhívás 15 napos határidejét nem volna ajánlatos kurtábbra szabni, amint azt a cikkíró kívánja, mert számos esetben az idegen helyen lakó érdekelt (megbízó, letevő stb.) értesítése, a jegyzőkönyv megtalálása és betekintése, ugyszintén a hitelesítés stb. hosszabb

időt szükségel és ilyenkor a tulróvid határidő átlépése esetleg nagyon súlyos kárt okozhatna; ezzel szemben nincs semmi akadályja annak, hogy végrehajtható és a végrehajtást szenvedett által beadható előterjesztésekre vonatkozó mai 8 napos határidőt három napra szállítsuk le.

Talán mindezeknél az érintett kérdéseknél is fontosabb volna az árverési hirdetések körüli formalitásoknak gyökeres reformja; köztudomásu, hogy ma már szinte ott tartunk, hogy az adós beleegyezése nélkül alig lehet árverést megtartani, mert mi sem gyakoribb, mint-hogy az ő példánya vagy valamelyik hitelező példánya nincs rendben és kellő időben kézbesítve. Ilyen esetben az árverés nem tartható meg mert nem lehet „jogerősíteni“; kárbavész a tetemes végrehajtói és közzétételi díj, a végrehajtást szenvedett pedig egy fillérrel sem törleszti tartozását. Akárhányszor tiz-tizenöt kiirt árverésből egy sem tartható meg. Kinek áll érdekében ez a felemás helyzet? A hivatalos lapban való közzétételnek elegendőnek kell lenni arra, hogy az érdekeltek (kivéve a végrehajtást szenvedettet) tudomást szerezhessenek az árverés megtartásáról, amihez persze szükséges volna, hogy a hirdetésben benne legyen az adós neve is, mert az enélkül közzétett árverési hirdetéseknek — a mai alakjában — semmi reális célja nincsen.

A dr. Wagner György ügyvéd ur javasolta reform az igényerek korlátozását célozza és abból indul ki, hogy a tulajdonjogi igény épségben tartása mellett lefoglalható legyen „a használati, bérleti, illetve a családi együttélés címén“ a végrehajtást szenvedett illető jogosultság is, illetve ennek eszmei ellenértéke, ami végeredményében azt jelentené, hogy a lefoglalt és tulajdonjogilag kiigényelt ingó csak úgy mentesülhetne véglegesen az árverés veszélyétől, ha az említett eszmei értéket mintegy váltásdíj fejében megfizetné a tulajdonos a végrehajthatónak, mert különben az ingó mégis árverés alá kerülne és a befolyó vételárból első sorban az említett használati érték erejéig a végrehajtható kapna kielégítést.

Nézetünk szerint ennek az elgondolásnak a praktikus keresztülvitele rendkívül komplikált volna, ezenfelül dr. Wagner jogi konstrukciója erősen beleitközik a tulajdonjogi szemléletünkbe, amellyel nehezen fér össze az a gondolat, hogy a tulajdonos zálogszerződés hiányában tűrni legyen köteles azt, hogy az ingóját más személy tartozása miatt akárcsak egy hányadérték erejéig is elárverezzék. Legkevésbé mehetünk oly messzire, hogy pl. a lakásbérleti jogát a végrehajtást szenvedőnek vegyük igénybe és a lakás egy része kényszerbérletbe adass-

sék, mert ez már a letűnt idők szomorú lakásrekvirálására emlékeztet s ezenfelül ellentétben van a lakbérleti joggal is. Mindezekén kívül meggondolandó az is, hogy az esetek nagyobb hányadában az igénylő azt is bizonyítani tudná, hogy az ő érdekében (pl. megőrzés végett) került az ingó a végrehajtást szenvedetthez s így fogalmilag ki volna zárva a „használati jog“ lefoglalása.

A cikkirő azonban igen helyesen és a közfelfogásnak megfelelően mutat rá arra, hogy jogilag nem lehet teljesen közömbös az a körülmény, hogy a végrehajtást szenvedettnek szépen berendezett lakása és egyéb látható vagyona mennyire növeli az ő hitelképességét, viszont ha az ebben bízó hitelező foglaltat vezet, Deus ex machinaképen állóál egy igénylő és kiderül, hogy a szép lakás csak porhintés volt a világ szemébe, mert az adósnak semmi fogható vagyona nincsen. Az ilyesmi tényleg aláássa a hiteléletet és különösen igazságtalan azokkal a kisiparosokkal és kiskereskedőkkel szemben, akik bizva a szép lakás értékében, hiteleznek. Elvileg nem volna akadály annak, hogy legalább az elsőrendű szükségletek (élelmezés, ruházat, fűtőanyag stb.) hitelezéséből származó követelések behajtása biztosítva legyen a lakásbau levő ingók kiigényelésével szemben, ami azt hisszük, megegyeztethető lenne az adósvédelem szociális szempontjaival és nem állana ellentétben mai jogunkkal, amely ismer bizonyos kivételes kategóriákat. pl. a kincstárt, amelynek adófoglalásait mentesítette az igényperekkel szemben, valamint a háztulajdonost, akinek törvényes zálogjogával szemben sem lehet halasztó hatályú igénykeresetet támasztani a bérlemény területén levő ingók tekintetében.

Mindkét cikknek az a végső konkluziója, hogy mai laza végrehajtási jogszabályok és az eljárás érthetetlen lassúsága és formalizmusa ellentétben van a modern élet követelményeivel s ha az általuk említett reform tényleg küszöbön van, akkor az erre irányuló minden kezdeményezést szívből üdvözlünk, mert a jogászvilág egyet ért abban, hogy egy könnyen áttekinthető, gyors és hatékony eredményt biztosító végrehajtási jog hiányát mindnyájan égetően nélkülözzük; ehhez a magunk részéről még azt tesszük hozzá, hogy e törvénynek kapcsolatban kell állania a fideszképtelenségi jog rendezésével is, mert a végrehajtási jog és a csődjog szabályai igen sokfélekép fűződnek egymásba és így minél szorosabbá válik ez a kapcsolat, annál könnyebben érhető el az ideális jogállapot mindezekén a jogterületeken.

Dr. Fränkel Pál.